

40-ik sz. Okt. 7. 1866.

HAZÁNK

S A

KÜLFÖLD.

Szépirodalmi, ismeretterjesztő és társaséleti
KÉPES HETI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐ-TULAJDONOS:
SZOKOLY VIKTOR.

KIADÓ:
EMICH GUSZTÁV.

A képeket kitünőbb művészeink rajzolják s metszi **BUSZ K.**

Előfizetési föltételek:

Pestre vagy vidékre, postai küldéssel vagy házhoz hordással,

egész évre	6 frt — kr.
félévre	3 frt — „
negyedévre	1 frt 50 „

Előfizethetni minden postahivatalnál.

Hirdetmények díja: 3 hasáboz petitsor egyszeri hirdetésnél 5 uj kr. Bélyegdíj külön 30 uj kr.

Az előfizetések s a hirdetményi illetékek a kiadóhivatalba (Barátok-tere 7-dik sz.)
 a kéziratok pedig a lap szerkesztőségéhez (Dohány-utca 1-ső sz.) bérmentes
 levelekben intézendők.

PEST, 1866.

NYOMATOTT EMICH GUSZTÁV

N. AKAD. NYOMDÁSNÁL.

TARTALOM.

Cikkek: „Az olasz és német háboru főszereplői.“ — „Hátf dalaiból.“ (Költ.) *Sziládi Arontól.* — „A nagyragyó.“ (Tört. beszély.) *Deák Farkastól.* — „Kirándulás az Al-Dunán.“ *Reményi Károlytól.* — „A magyar „Közép-dunai gőzhajótársaság“ Uj-Pesten épülő gőzösei.“ — „Amerikai levél.“ *Takács Ferencztől.* — „Egy hét története.“ *V. K-tól.*

— „Vegetes közlemények.“ — „Ujdonságok.“ — „Irodalom.“ — „Szerkesztői üzenetek.“
Képek: „Viktor Emanuel.“ „Vilmos porosz kir.“ „Albrecht főhg.“ „Benedek.“ — „Traján táblája az Al-Dunánál.“ (Rajz. *Stuhlmüller.*) — „A magyar korona-kápolna Ó Orsován.“ (Rajz. *Stuhlmüller.*) — „Szigliget vidéke a Balaton mellett.“ (Rajz. *Greguss J.*) — „Karikaturák.“

Ujdonságok.

Nyilatkozat.

A pestvárosi egészségügyi bizottság szept. hó 28-án tartott ülésében Rottenbiller Lipót főpolgármester és dr. Havas Ignác urak a napi sajtó eljárását bírálván, annak kezelői felett nem átalottak oly sértő nyilatkozatokat ejteni, melyeket az alkotmányosságról csak legcsékélyebb fogalommal bíró s a nyilvánosság becsét csak távolról is megítélni képes polgárosodott egyének szájából alig hallhatni. Történt pedig ez épen akkor, midőn ezen urak hivatalos kötelességek mulasztásaiért méltán vádoltattak, s épen oly egyének ellenében, a kik kötelességük legszentebb részét teljesítették, midőn a fővárosi lakosság védelmére, a dühöngő kolera terjedése elleni óvszerek alkalmazására s az e tárgyban történt mulasztásokra figyelmeztettek.

A napi sajtó kezelői e méltatlanul sértő kifejezéseket ezennel visszautasítják. Ezentul is éber ellenőrködéssel fogják kísérni a városi hatóság intézkedéseit, s az egész eljárást a közvélemény ítéletére bízzák.
 Pest, 1866. október 1-jén.

A fentebbi sorok sajtó alá adása óta Rottenbiller Lipót főpolgármester ur nyilatkozatot küldött a magyar lapok szerkesztősejéhez, melyben sértő szavait nem az összes napi sajtó, hanem annak két képviselőjé, nevezetesen a mindig higgadtan s hazafias irányban szerkesztett „Pester Lloyd“ ellen intézettnek mondja, s ugyanezen nyilatkozatában ismétli azon durván sértő kifejezést, melyet más államokban még miniszterek is — ha másként nem nyerhetnek elégtételt — vérükkel mosnak le magukról. A „Pester Lloyd“ elégtételeül szolgálhat azonban, hogy ily ocsmány szavat mi is elförmedve utasítunk róla vissza akkor, midőn ezzel azért illetik, mert a közjóért becsületesen harcolt, becsületes és illedelmes fegyverekkel. — Dr. Havas Ignác ur maig is adós maradván minden elégtétellel, eljárását, — valamint az egész ügyet — újból a közvélemény ítéltőzéke elé állítjuk.

Pest, okt. 4-dikén 1866.

A „Hazánk“ szerkesztőseje.

—v.— (Csokonai szobra mintáját) Debrecen város megbizásából Izsó Miklós e napokban fejezte be Pelsőcön (Gömörben), hol azt sokan megszemlélvén, elragadtatással szólnak róla s remélik, hogy annak kivitelét is reá fogják bizni. Izsó innen Dobsinára rándult, hol a gazdag város alkalmasint valami megrendelést szándékszik nála tenni.

—v.— (Magyarul is lehet már táviratoztatni va-

lahára,) de igen tartunk tőle, hogy nem igen lesz benne köszönet, miután eddig is érthetlen hibákkal teljesen szolgáltaták kézhez a német táviratokat, hát még mit csinálnak majd a magyar sürgönyökből a német hivatalnokok. Azért kívánatos lenne, hogy minél több magyar ifju készüljön táviradai hivatalnoki pályára. Nem kell mindenikünknek prókátornak lennie.

— (Scitovszky bíbornok-primás) egészségi állapotáról Esztergamból aggasztó hírek érkeznek. Mult vasárnap ebéd alatt baloldalán szélütés érte, s azóta élete a legnagyobb veszélyben forog.

— (Kolera-statisztika.) Hivatalos kimutatás szerint szept. 28-ig a kolera-járvány egész tartama alatt Pesten megbetegedett 2110 egyén, meghalt 998; Budán beteg volt 1008, meghalt 471; — az egész országban megbetegedett 14,829, meghalt 6400. A járvány 21 megyére, 13 kir. városra és 225 helységre van kiterjedve. — A bécsi orvosi lap állítása szerint Ausztriában eddig 70,000 kolera-beteg közül 40,000 lett a járvány áldozata, s e számból Csehországra 11 ezer, Morvára 15 ezer halott esik.

— (A pestvárosi egészségügyi bizottmány) okt. 2-án elhatározta, hogy a szegény betegek ingyen gyógyítására még több kolera-orvost rendel (ezek lakását nemzeti zászló jelöli); hogy tiszta vízzel láthasssa el magát a közönség, 6 helyen hidakat fognak fölállítani a Duna közepéig; levesosztó-intézeteket szerveznek; s miután a katonai szállítások nem kis mértékben terjesztik a járványt, (az üllői-uti kaszárnyát be kellett zárni, mert 1—2 nap alatt 100-nál több halálozás történt ott kolera miatt), folyamodnak, hogy az átvonuló katonaságot az Orcy-kert körül a sebesültek számára épített 18 helyiségbe szállásolják be. Mind helyes intézkedések, csak aztán végre-valahára vétetnének is foganatba.

— (A budai városkapitányság) figyelmezteti a lakosságot, hogy a must és ki nem forrt uj bor ivásától e járványos időben ovakodjék.

— (A szobai levegő) lefertőztetésére Pettenkofer Miksa tekintélyes tanár és tudós, erős ecettel beitatott posztónak felaggatását s átáiban ecetnek oly módon elpárolgatását ajánlja, hogy a levegő mindig erős ecetszagu legyen. Ki más szagot kedvel, az az ecettel egyszersmind kevés aetheres-olajat vagy szagos ecetsavanyt gőzöltessen el. Az ecet már régóta azon hirben áll, hogy a ragályos betegségek ellen véd, s még a pestis korából beszélük, hogy rablók egészen veszélytelenül törtek be a pestises házakba s ott fosztogattak, miután ruháikat előbb szagos ecettel fecscentették be, mely

Második évi folyam.

40. szám.

Oktober 7. 1866.

Az idei háboru főszereplői.

Viktor Emmanuel.

Vilmos porosz király.

Albrecht főhg.

Benedek.

Az olasz és német háboru főszereplői.

I. *Vilmos* (Frigyes Lajos) Poroszország királya 1797. március 22-dikén született; ő III. Frigyes Vilmos király másodszülött fia, s mint praesumptív trónörökös, átalán csak Poroszország hercegének neveztetett. Azon időtől kezdve, hogy bátyja trónra lépett, igen fontos katonai és diplomatai tisztségekkel ruháztatott föl. — 1848. márciusi napjaiban menekülnie kellett az általános izgatottság elől s 1849-ben rá bízták azon haderő főparancsnokságát, melynek Badenben s Pfaltzban kellett a felkelést elnyomnia.

Midőn bátyja elméje megzavarodott, Vilmos 1858. októberében Poroszország régensévé lett, s a királynak 1861. jun. 2-dikán történt halála után annak utódává, mely minőségében nevezetes azon ténye, hogy október 18-dikán történt koronázásakor saját kezeivel vette el az ur asztaláról a koronát s önmaga tette azt saját fejére, jeléül hogy „nem a nép, hanem isten kegyelméből“ lett Poroszország királyává. Ez időtől kezdve minden ténye azt tanúsítja, hogy míg otthon korlátlan uralomra törekszik, az alatt kifelé birodalma határait tágítani igyekszik. — Az országgyűléssel kitört viszály, midőn az a katonai szervezési újításokat s a magasra emelt hadi budgetet nem akarta elfogadni, alkalmul szolgált neki az alkotmány felfüggesztésére, mit azonban — miként a következmények igazolták — hona dicsőségére tett. Azonban legyőzván kül ellenségeit, otthon a régi rendet ismét helyreállította. — Vilmos királyt buzgó s tehetséges katonának mondják. Az utóbbi háboruban vén kora dacára személyesen jelen volt a csehországi harctéren.

II. *Viktor Emmanuel*, Olaszország királya 1820. március 14-dikén született, s atyját Carlo Albertot annak lemondása után 1849. március 23-dikán követte a trónra. — A fiu a koronával együtt öröklé atyja magasra törő terveit is, s a diplomatai tudomány minden titkában jártas minisztere, *Cavour* által támogatván, azóta folyton az olasz nemzeti egység kivívásán törekedett, mely eszme diadalának egyszersmind birodalmát is növelnie kellett. Franciaország segélyével az 1857-diki hadjárat után Lombardiát, az erre következő télen a közép-olaszországi államokat s 1860-ban Nápolyt és Sziciliát egyesítette az olasz királysággal, míg a két német hatalom közt közelebb kitört háborut felhasználva, ismét fegyvert fogott Velence annectálása végett, s bárha Cuztozzánál személyesen vezetett ütközete szerencsétlenül is sikerült, Ausz-

triának északon történt vereségei folytán a szép várost és tartományt is megkapta, átengedés útján. — Viktor Emmanuel személyes jellemét tekintve nyílt, bátor s majdnem vakmerő katona, seregeit többször személyesen vezeté s többször kapott sebet is s e mellett lovagias, a miért már életében csak „il rè galantuomo“-nak nevezik.

Albrecht (Frigyes Rudolf) osztrák főhg és marsal 1817-ben született s legidősb fia *Károly* főhgnek, a híres hadvezérnek. Katonai nevelésben részesült s 1845-ben Alsó-Ausztria katonai kormányzója lett, mely minőségben az 1848-diki márciusi mozgalmak elnyomásához fogott; március 14-dikén a parancsnokságot letette. — 1859-ben részt vett az olasz háboruban, s még ugyanazon évben Mainz szövetségi vár parancsnoka lett, 1851-ben pedig Magyarország polgári és katonai kormányzójává nevezték ki, hol 1860-ig maradt. A közelebbi háboru kitörésekor az Olaszországban levő osztrák sereg főparancsnokságával bízott meg, mely minőségben 1866. június 24-dikén a Viktor Emmánuel által a Minción erőlyesen átvezetett sereget Cuztozzánál visszaverte; északon azonban mind kétségbeejtőbbé levén a helyzet az osztrák seregre nézve, most oda hivatott, s *Benedek* helyett átvette a parancsnokságot, azonban szerencsésjét megkísérteni már itt nem lett alkalma az ezenközben megkötött fegyvernyugvás s későbbi békekötés miatt.

Benedek Lajos tábornoszernagy 1804-ben Sopronban született s katonai neveltetése után 18 éves korában lépett a hadseregbe, melyben 1840-ig fokkonként őrnagysáig vitte, midőn segéde lön a galíciai főhadparancsnoknak. Nemsokára ezredes lett, s 1846-ban a galíciai forradalom elnyomásánál kiváló szerepet vitt, a miért jutalmul a Lipótrend keresztjét kapta.

1847-ben Olaszországba tették át, hol *Radeczky* jelentéseiben őt különösen kitüntette, a miért a Mária-Terézia-rend keresztjével, mint a legmagasb katonai kitüntetéssel jutalmazták meg, s tábornokká nevezték ki. A novarrai ütközet után Magyarországra küldték s itt forradalmunk ellen ritka erőlyel harcolt. Később különböző katonai állásban hol Olaszországban, hol Galiciában volt alkalmazva, s 1859-ben ismét részt vett az olaszok elleni háboruban, míg később, *Albrecht* főhg után őt nevezték ki Magyarország kormányzójává, mely minőségben nevezetes arról, hogy ő találta fel plakátjaiban a „demonstratio“ helyett alkalmazott

„tüntetés“ szót. — Az ez évi háboruban az északi se- | niggrätzi csata óta nagyon sokféleképen ítélnék
reg fővezérévé nevezték ki, s a szerencsétlen kö- | hadvezéri képességéről.

H á f i z d a l a i b ó l.

(Perzsából.)

Mi az, egy csók? — s mégis egyre
Mind h'ába kérem,
Búval élem a világot
De még is remélem.

Hitem? . . . az ott fürteid közt
Vesztett bujdosóba
S hogy szerelmem véget érjen,
Nem hiszem azóta.

Majd elég a szívem itt ben,
Szomjuságot érzek;
Bort ide hát a javából,
Hadd lehessenek részeg.

Akkor aztán hadd hazudják,
Hogy bizony e mámor
Ajakadról származott és
Csók adá, nem ám bor!

. . . Egykor a nap fényes arcod
— Tán szívemben — látta
És azóta elhivé, hogy
Ő csak annak árnya.

Éj-hajadról mondtam én, hogy
Pézsma nem sötétebb:
Hány a szála, annyi tör hoz
Életemre véget!

Azt hívé, hogy megpihenek
S lelkem egy szavadra
Néked adtam s mind hiába
Várok élve halva.

De én azért ajakadról
Dallok a mig élek,
Holtom után e dalokban
Lesz az örök élet!

Sziládi Áron.

A n a g y r a v á g y ó.

Történeti elbeszélés.

I.

A v é r c s e p p e k.

Hullatja levelét az idő vén fája
Terítve hatalmas rétegben alája;
Én ez avart jártam, tünődve megálltam,
Egy régi levélre ezt írva találtam.

Arany János.

A nagy Bethlen Gábor uralkodása jótékony hatással volt a sokat hányódott Erdély anyagi emelkedésére, tizenhat évig tartott fejedelemsége alatt idegen ellenség nem tapodta a hon határait s mikor meghalt, valamint ő termérdek vagyont hagyott maga után, úgy a honpolgárok is sok gazdagságot gyűjtöttek. Tele volt a pince és a gabonás, s a láda és a kamara.

De Bethlen Gábor halálával néhány évig ismét a régi villongós idők álltak be. Ismét fölemelték fejüket a büszke oligarkhák, a nagyravágyás ördöge ismét zaklatá a nyugtalan főkét, nem egy ember esék áldozatul s nem kis pusztulást okozának a pártoskodók küzdelmei. Alig hunyta be szemeit a nagy fejedelem s már 4-5, sőt több trónkövetelő is mutatkozott. Brandenburgi Katalin a fejedelem özvegye, Csáki István ennek kedvese, Bethlen István a volt fejedelem öcsese és az ország kormányzója, Rákóczi György, az egykori fejedelmi Zsigmondnak fia nyíltan lép-

tek fel követeléseikkel. Rákóczinak leghatalmasabb pártvezére volt Zólyomi Dávid.

A huzakodás, vitatkozás nem is tartott sokáig; alig egy év leforgása után már erősen ült székében I. R á k ó c z i G y ö r g y; s igaz ugyan, hogy a történelem s kortársai is szemére vetették, hogy a segesvári gyűlés többségét s így trónját pénzen vásárolta — de azért tagadhatlan, hogy ő egyike vala Erdély nagy fejedelmeinek, ki mint előde távol tartá a kül ellenséget s előmozdítá a polgári jóllét kifejlődését.

De semmi sem menté meg az erdélyi fejedelmek közös bajától, hogy t. i: egy-egy hatalmas olygarkhával a trónralépés után is meg kelle küzdeni, nyíltan a csatatéren vagy legalább a közélet színpalái mögött, mely utóbbi küzdelem rendszeren vérpad, száműzetés, börtön vagy elbujdosással végződött.

A magyar legnagyobb részének vérében volt az aranybulla záradéka, s legtöbbször mutatkozott

az erdélyi nemzeti fejedelmekkel szemben, sőt eszközül szolgált az egyes nagyravágyók sértett büszkeségének kielégítésére. A nagy urak nem sokat törődtek a fejedelmi souverainitással, úgy tekinték őt csak mint *elsőt a hasonlók közt*; ha valamit el nem érhetek, ha valami kérésök nem teljesült, ha valami orrukat megszurta, ha büszkeségöket valami sérté, ha a fejedelem azon nőre pillantott, ki nekik is tetszett, szóval az emberi gyengeségek bármi sérülése következtében, mindjárt kész volt egy-egy kis összeesküvés — s azért van, hogy a százhetven évre terjedő fejedelmi korszakban oly gyakran látjuk a rémes vérpadot, s oly gyakran halljuk a belháboru szomorú csatazaját.

Az 1633-ik évet irták az időben, melyből beszélyünk történetét vettük s e kis történelmi értekezés előrebocsátásáért az olvasók bocsánatát kérve, hozzá is kezdünk beszélyünk tulajdonképeni eseményeihez, melyekből az olvasó meg fog győződni, hogy a hajdan és a jelenkor eseményei között sokszor bámulatos a hasonlóság.

Maros-Vásárhely az időben fontos kis város volt s fekvésénél fogva azon korban, hol minden érdekesebb politikai kérdést karddal metszettek el, nevezetes szerepet játszott. Vásárhely a legtekintélyesebb haderőt kiállító székely földnek kulcsa volt. Csak nem régiben emelte Bethlen Gábor a szabad királyi városok sorába, (1615) s polgárai már is tekintélyes befolyást gyakoroltak. Azon kívül Fehérvár, a fejedelmi város és Györgyény, a kedvenc vadásztanya közt legfőbb állomásozó hely lévén, I. Rákóczi György idejében majd legélénkebb városa volt az országnak.

A városnak külalakja azonban egészen más volt mint jelenleg. Tudjuk, hogy Vásárhely öt kis faluból és földesuri területekből folyt össze várossá. Ma már legkisebb nyoma sincs e külön csoportzatnak, — ma már az európai nagyobb városok mintájára van központja, mely legfényesebb része s mondhatni külvárosai vannak. 1633-ban azonban még tisztán kivehetők voltak a külön csoportok s a városnak ugynevezett központja azon hely volt, hol most a vár terület s különösen ennek déli és keleti része. Itt akkor még fennállott a paulinusok zárdája, mellette már az ev. reformatusok iskolája és egy községi ház, melyeket földhányás és sáncolat vett körül s holmi apró bástyák a céhek száma szerint, azoknak tulajdonai. E környéken a mostani sáros-utca és fazekas-utca közti hely keleti részén volt a városba leginkább illő házak tömege. A mostani fapiac, a Sz. Miklós-utca, legszebb része egészen pusztá volt. A hol ma a helyét hitűek főiskolája

van, ott egy temető volt s egy vagy két kis ház, melyben a ref. kántor lakott. A régi baromvásár-utca megint ki volt épülve, úgy az úgy nevezett kisutcai vidék is, hol a mostani kántorlak körül egy romjaiban álló templom volt Sz. Miklósnak szentelve, melynek cserepét és tégláját, 1602 és 3-ban, a várépítéshez hordták. A Sz. György-utcában megint volt egy csoportozat s így a mai Széchenyi-utcában is; de aztán sok volt a pusztá hely, kevés a kerített udvar, kövezett utcákról szó se volt. S az emberek annyira központosítás nélkül éltek, hogy midőn a várépítés felosztásaért a városi népet meg akarták számlálni és felírni, nem valának rá képesek; végre a céhmesterek útján jutottak eredményre. Azonban lassanként egy-egy ponton kezdett csinosodni a város, — habár még az is járult a sok hátrányhoz, hogy gyakori égések pusztították.

1633-ban a város birája Nagy Szöcsi István uram volt — s a szabók céhmestere Nagy Szabó Ferenc uram, világot látott okos ember, háza ott állott, a hol most a Sz. György és Sz. Mihály-utcák szögletén a gróf Teleki Domokos háza áll. Felesége volt Rózsás Erzsébet, a néhai özvegy Rózsás Mihályné leánya, s több igen szép gyermekeik valának. A ház három ablakkal nézett az utcára s kissé beljebb volt, mint a rácsozatos kerítés, az ablakok alatt kis kert volt, hol levendula, jecinke, meg zsálya szokott nőni s pünkösdi rózsá virítani. Most azonban minthogy tél volt, a virágos ágyak szalmával voltak behintve s a gyér hó alig fedte el a szalmaszálakat. Az udvaron egypár komondor sétálgatott, a téli nap hideg fényétől nem igen óvakodva, hátrább az istálló látszott, hol egy székely fiu itatta a teheneket, míg a másik az apró, de erős piros pej lovakat takarította.

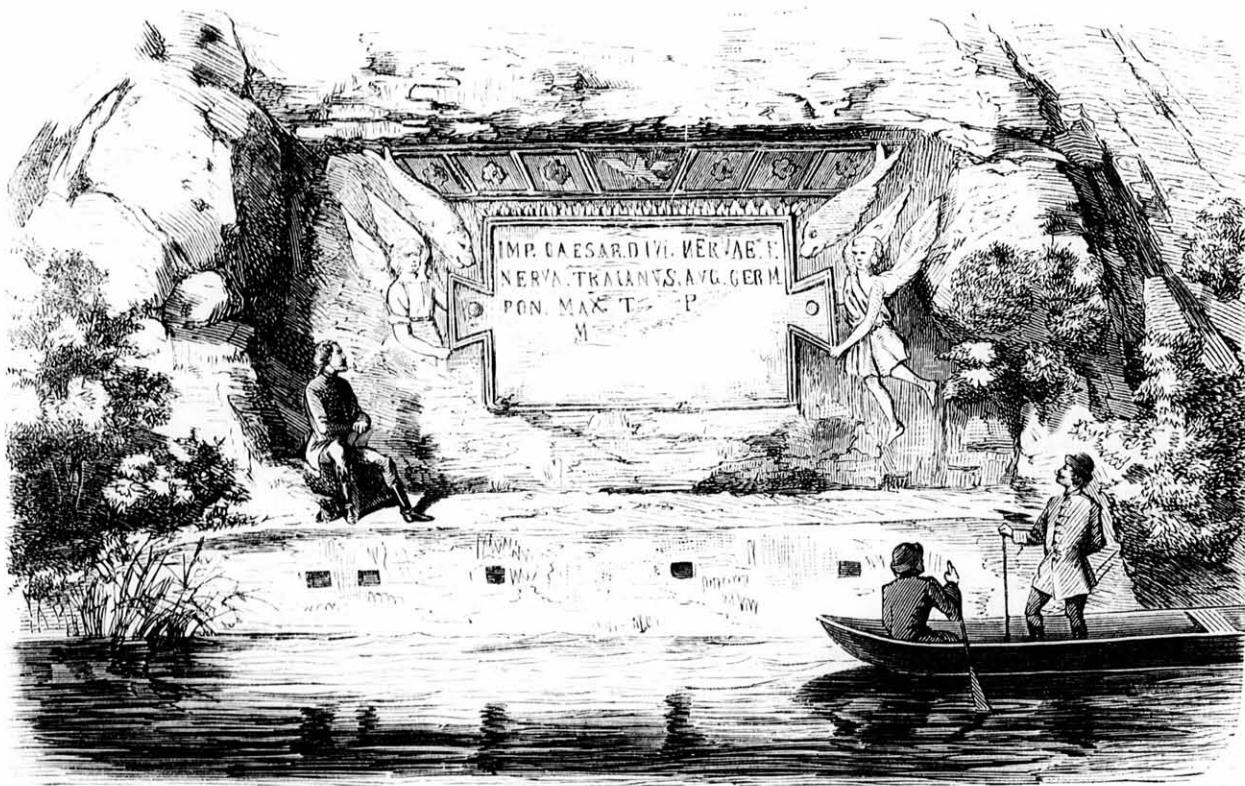
A mint az ember a pitvarba lépett, a lángoló képű Erzsók asszony, kit közönségesen nagyszonynak eimeztek, oda szólott:

— Tegye be hamar az ajtót, mert a füst a szemembe csapodik.—A pitvar hátsó részén volt egy sütökemence s azon a főző hely, hová mindkét oldalon két lépcső vezetett. A tűz körül, mely vigan lobogott, (de hogy is ne, mikor pompás bikkfahasábok égtek rajta) nagy fazekak álltak mindenféle jó ételekkel. Egy óriás lábas tokánnyal s egy nagy kászró sonkás tésztával. A házi asszonyon zöld posztó szoknya volt s kék len-előkötője, derék ezüst gombos pruszli s nyakán tarkakendő, fején fekete selyem bodros főkötő, piros kővér karján szép fehér ing volt, mely könyökig ért, mellette egy székely szolgáló mandulát tisztított s

a másik egy kis jöszmész *) malozsa szőlőt szemelt, ezek a legfinomabb édes becsinálnak kellékei. Az egész környezet azonban oly tiszta és takaros volt mint a kristály. Erzsok asszony hol ide, hol oda fordult, nagy gonddal és komolysággal. Ha jött valaki, rá nézett s ha látta, hogy vele van dolga, akkor beszélt s ha nem, akkor küldötte a hátulsó szoba felé; ott volt férje Nagy Szabó Ferenc uram, a tudós céhmester, ki hat legénynyel és két inással dolgozott. Sötét kék magyar nadrágban és ezüst gombos olyanszinű mellényben, hátraférsült, szép barna hajjal s a legesinosabb fekete bajuszszal állott a

szu puska volt. A mennyezetes, vagy mint akkor mondák, a superlatos ágy magasan rakva volt finom tolluval telt párnákkal, melyeknek végei szépen kivarrrva látszottak. Volt egy fakanapé, egy kis asztal a fal mellett, rajta néhány könyv, írónád és kék üveggalamaris, néhány szék s egy pár sötétzöld, apró veres alakokkal cifrázott nagy láda, melyet segesvári asztalosok készítettek.

A helyben készült s maig is híres zöld kályha mellett, Somosdon készült hársfa-széken fiatal nő ült s férfi-nyakkendőre szorgalmasan varr gatta az arany rojtot. Néha fel pillantott s az ablakhoz menve, az utcára is kitekintett és is-

Traján táblája az Al-Duunánál. (Rajz. *Stuhlmüller*. Szövege a 635. lapon.)

céhmester, s nézegetett valami szép kék zsinórt, a mit Brassóból néhány nap előtt kapott. És míg a jó Erzsok asszony készítette az izletes ebédet s a derék háziur saját dolga után látott, az első szobában az asztal már szépen meg volt terítve, a zöld kályhában vigan robogott a tűz s a szoba maga a csin és tisztaság volt, a falakon körül óntángyérok és tálak, miknek egy része már az asztalon volt; a hol az ón-edények végződtek, ott a fogasnak más alakja volt s rajta esiszolt kardok, egy pár szép buzogány, négy pisztoly és két hosz-

mét helyére ült. Gyönyörű szép nő volt, magas nyulánk termet, fekete szemek, sötét gesztenyeszín tömött haj, mely a piciny aranyos főkötő alul minden oldalról előtört. Sötét vörös selyem szoknyája, világosabb selyem aranyos előkötője s halvány zöld bársony válfűzője volt és ingujjai felesípkézve egész keze fejéig érték le s itt finom zöld selyem zsinórral voltak összeszorítva; gömbölyű szép nyakán hat sor piros kláris-gyöngy volt ezüstcsattal, lábain piros csizma. Szemében annyi tűz, annyi finomság, hogy az ember nem győzte nézni és bámulni, tekintetében oly nőies gyöngédség s szavai-
ban annyi melegség és úgy szólva büszkeség, hogy a férfit, ki hozzá közeledett, azonnal lebilincselte s

*) Fialat, majdnem gyermek szolgálóleány, kit mindig ide-oda kergetnek.

azt a kit meg szeretett, emelte, nemesebbé, jobbat tette.

Ez ifju nő a háziur, Nagy Szabó Ferenc legkisebb gyermeke volt. Anna egyike volt a város legszebb leányainak s úgy tetszett neki, hogy forró szerelemből ment férjhez Kone Márton nevű ifjuhoz, de csakhamar belátta, hogy csalódott; — mert férje közönséges ember volt, és sokat ivott s mindig a portyázó katonákkal kockázott. Anna tehát ott hagyta a Sz. Miklós-utcát s visszaköltözött atyjához. Az atya visszavette, habár szigorú, rendtartó ember volt, mert e leányka kedvence volt s mert Kone uramat soha ki nem állhatta. Az ifju nő pedig otthon szorgalmasan dolgozott, hallgatta, midőn atyja beszélte azokat a csodás dolgokat, miket Törökországban jártában látott s aztán olykor-olykor mulattatta azt a sok uri népet, mely atyja házában megfordult.

Gyönyörű téli nap volt, az égen egy felleg sem látszott, az ut poros volt, s mikor épen déli tizenkét órára harangoztak, Anna ismét az ablakhoz ment, kitekintett, s arcát az öröm pirja futotta el. A piacon egy magas férfi közeledett, fényes ruházata, csillogó kardja s büszke járása mutatták, hogy valami előkelő ur lehet. És a kor szokása ellenére senki sem kísérté. Rövidre nyirt haján kék bársony süveg volt, ragyogó forgóval és két száll darutollal, mely kacéron lengett a fris légben; sötét megszín volt zekéje, dolmánya s egész ruházata, finom arany zsinorzattal és fekete jaspis gombokkal. Sárga csizmáján aransarkantyú s oldalán törökös görbe kard. Nagy homlokú, merész tekintetű, kék szemű, szép vékony bajusz s beretvált álú. A férfi lehetett közel negyven éves, de járása, testalkata, egy szóval külseje alig mutatának huszonöt-huszonhat évet.

Midőn a ház elé ért s a szép asszonyt meglátta, csókot intett s azzal belépett a kis kapun. A komondorok nem igen ügyeltek rá, a székely cselédek pedig látva a szép urat, úgy rajta feledék szemeket, hogy gyöngye szájuk látva maradt s köszönni is elfelejtették. A férfi könnyű léptekkel ment a pitvarajtónak s vidáman köszönté a ház asszonyát.

— Adjon isten szerencsés jó napot, édes nagyasszonyom; ugy-e nem haragszik, hogy én is ide jöttem ebédre?

— Isten hozta nagyságos uramat szegény házunkhoz, tessék besétálni ide előre, mindjárt küldöm az apjokomat is, hogy ne unja meg magát. — A vendég pedig nem kérette magát sokáig, hanem az első szobába ment, s ott belépve karjait kitérta s forrón szemébe nézve az ifju menyecskének, az

keblére borult s a vendég zekéje alá rejtve a szemérmes kis galambot, egy párszor édesdeden megcsókolta.

Ezenben a háziur is bejött és szívélyesen, de komolyan köszönté vendégét; teljességgel nem látszott annyira örülni, mint az asszonyok.

— Mindenkor megtisztelve érzem magam, midőn urunk fejedelmünk első generalisát, Zólyomi Dávid uram ő nagyságát házamnál és főként asztalomnál tisztelhetem.

Aztán beszélgettek egyetmást s az akkori divat szerint politizáltak. Nehány perc múlva érkezett Borsos Tamás, Szabó Péter, Petri István, Deák Pál és az ifju Köpeczi Miklós s ahajt egy vig társaság kerekedék vala; haza jött a háznál szállásban levő hadnagy is, ki Zólyomi csapatjához tartozott s aztán leültek a három fogatos huszonegy tál ételből álló ebédhez; polgári háznál az ételek száma ennél több nem lehetett.

— Már azt csak meg kell adni, hogy a fejedelem ő nagysága jó gazda, — szólt Borsos uram.

— Jó gazda lehet, de nem uralkodni való. Nem érti ezt a mesterséget s azzal kardjára csapott, s bajszán egyet pederítve Annára nézett, de ez komolyan ült az asztal mellett és szemét lecsüjtve tartá.

— Látják kigyelmetek, a fejedelem csak kálvinista papok közt találja jól magát; minket katonákat számba sem vesz; még haragszik, hogy bauderiummal utazom, én, a székelyek tábornoka! — és kigyelmeteket megadóztatja, aztán megveti, hitvány pápistáknak tartja. Aztán mindenütt csak jó, megy, alkuszik, kér, de sehol sem tud lecsapni mint a béceek sasa; — haj másnak képzeltem én őt, midőn Erdély trónjára ültettem.

— Fejedelmünk ő nagysága sokat köszönthet Zólyomi uram ő kigyelmének.

— Biz ugy van az, derék barátim! Rákóczi György uramat ez a kard tette az ország fejedelmévé, — ismét kardjára ütött, — s mikor idejét látom, — tevé hozzá sötétén, — le is teszem onnan, a mint felemeltem, meg is buktatom, a mikor nekem tetszik.

Anna elsápadt, — a derék polgárok pedig mély hallgatás közt ettek; de Zólyomi látva, hogy az ebéd igen komoly, tréfálni kezdett a házi asszonynyal, dicsérte az ebédet, a jó balavásári bort, aztán beszélt esatáiról, kalandjairól, bele hozta Nagy Szabó Ferenc uramat is a beszédbe, ki már kint járt a portán, aztán Borsos Tamást kérdezte, hogy ha készül-e a vár?

Végre a jó ebéd, jó bor jó kedvet idézett elő s a derék vásárhelyi urak nem győzték bámulni Zó

lyomi Dávid ügyességét, jártasságát, tudományát s leereszkedő nyájasságát. Télben az idő hamar telik, a nap rövid, s már sötétülni kezdett, midőn Borsos Tamás uram és társai búcsuzni kezdtek s elmentek. A házi gazda kikiséré őket, s az udvaron kissé megállva tanácskoztak:

— Vajjon mit akarhat Zólyomi uram? kérdé Deák Pál.

— Nem jóban jár, annyit látok, bárcsak nekünk hagyna békét, folytatá Borsos.

— Forró kása körül járkál, megégeti a száját, okoskodék Szabó Péter.

— Na, de adjon Isten jó éjszakát, — búcsuzó-dék Petri uram; s a négy öreges ur az ifju Köpenci Miklóssal, ki sóhajtvá pillantott még egyszer az ablak felé, eltávozott.

Midőn a férfiak eltávoztak, Zólyomi Annával az oldalszobába vonult s halkán beszélgettek; a nagyszony pedig szolgálóival és a két inassal az asztal szedték el.

— Kedves Annám, — szólt Zólyomi átölelvé a a hölgy karesu derekát, — ezekkel a vén rókakkal nem sokra megyünk; a mint egy szót szoltam az ellen a bárgyu Rákóczi ellen, hallgattak mint a föld; — oly ostoba képeket csináltak, mint-ha egy szót se értenének beszédemből.

— Oh Istenem, mi lesz ennek a vége? ha nem tudnám, hogy te a világ legelső trónjára méltó volnál, azt mondanám, maradj otthon szép birtokodban s légy boldog, felejts el minket, felejtsd el Erdélyt örökre; de így nem nyugszom, nem fogok nyugodni, míg nem látlak Erdély trónján. Tudtam jól, előre tudtam, hogy e vén polgárok mindig a fennálló hatalom tisztelői; de azért ne csüggedj vitézem, — ne légy szomorú!

— Azon gondolkozom, hogy most vagy-e szebb, mikor így beszélsz, vagy mikor hallgatva, csak beszélő szemeiddel mondod hogy szeretlek; és... és nem tudom elhatározni. Csak azt tudom, hogy boldog, véghetetlen boldog vagyok, midőn karjaim közt érzem gyenge termetedet.

— Oh istenem, hogy ha megeseálnál, ha mást szeretnél, — meghalnék vagy megölnélek tégedet;

s ez iszonyu szavakat lassu csókokkal kísérte a büvös, bájos szép asszony.

Azonban Zólyomi nem mulathatott már tovább. Nagy Szabó Ferenc uram elég hangosan kérdezte a másik szobában, hogy hol van a nagyságos ur, elment-e már?

— Most megyen, jó uram! szólt közbe Zólyomi. Csak ezt a szép nyakkendőt köszöntem meg ennek a kis menyecskének. Az én istenem áldja meg mindnyájokat. A nyakkendőért majd elhozom a vásárfiát tavasszal — s akkor a mai ebéd derék szakácsnéja is megkapja a magáét. Isten velünk gazda uram, isten velünk.

— Magamat ajánlom nagyságod kegyes gratiájába, — fejedelmünknek első generálisa mindig szívesen látott vendége szegény hajlékunknak, nagy szerencse olyan embereknek mint mi vagyunk. Isten áldja meg s hordozza békével nagyságodat.

Zólyomi szórta az aranyokat a szegény cselédek közt s azzal gyorsan távozott, de alig ment néhány lépést s egymásután két lövést hallott; az első golyója fülénél zúgott, a második jobb karját egy kissé megsérté; a fájdalomtól és meglepetéstől sáppadtan visszafordult s e szavakat mormogta: „Emlékezzél a lövésekre Nagy Szabó Ferenc uram!” Azonban távolabb is lövések történtek, az emberek még nem feküdtek volt le s házaikból kibujva kérdezősködtek, hogy mi baj? de senki sem tudta; végre a sötét éjben a harangot kezdték félreverní.

Zólyomi szállására érve nagy boszusággal hallotta, hogy ott a lövöldözést már elébb elkezdtek s katonái nagy része, nem tudva, hogy ő hová lett s nem levén más parancsolatja, Medgyesfalva felé kivonult. Nem volt mit tenni, mint szépen utánuk küldeni.

Korahajnalban pedig Zólyomi egész banderiumával, mely sokkal számosabb és fényesebb volt mint a fejedelemé, Fehérvár felé utazott. Házi gazdájára egy kis csomagot bizott, melyet Annának küldött.

Anna kibontván, rémulve látta, hogy abban egy szép fehér kendő van s azon frís vércseppek.

(Polyt. köv.)

Deák Farkas.

Kirándulás az Al-Dunán.

I.

(Rövid szemle Eszékiq. — Vukovár. — A fruska-govai szerb zárdák. — Karlóca s a 17-dik századbeli diplomatiái étiquette. — Zimony, Belgrád, Pancsova. — Hol van a legszebb táj? — Traján emléke és Magyar-Orsova.)

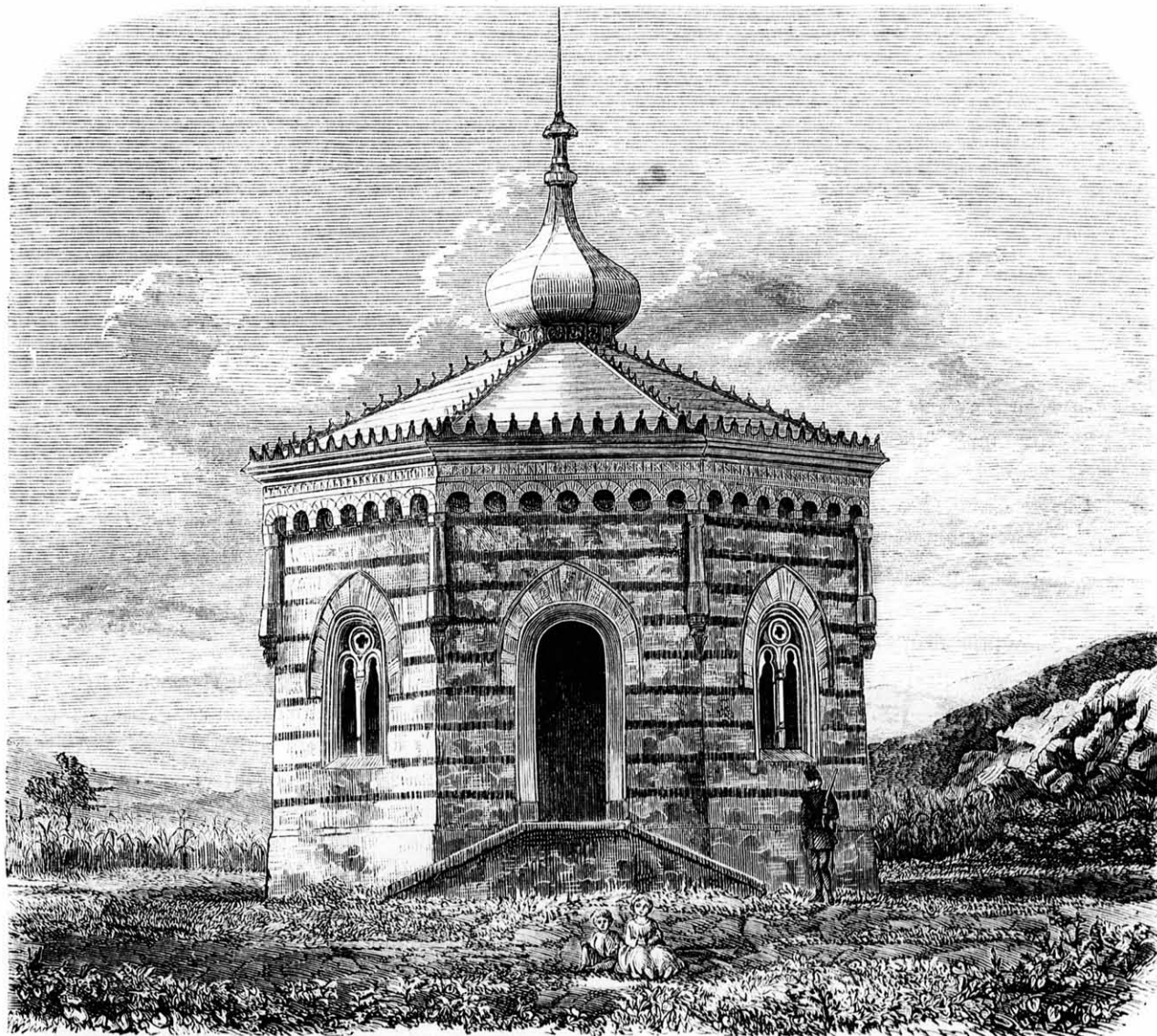
Hajónk Pestről elindulva élesen szeldelé a Dunának tavaszi esőktől dagadt habjait. A főváros- } hoz közel, a Csepel-sziget tájékán még eléggé sü-
rően tarkálnak előttünk városkák és fehér falvak;

lejobb azonban a nagy rónaságban, úgy szólván minden eltűnik, s 10—15 mértföldön át alig látunk egyebet a partokon elterülő füzeseknél.

Duna-Földvár, Paks, Tolna stb. állomásokról az idegen bajosan hinné el, hogy ezek is városok. Baja külseje azonban eléggé imponál: Mohács pedig, hazánk gyásztengerének e fenmaradt városa, elszórt tornyaival és sokárok-lakta hosszan szétterülő szélső utcáival többet mutat, mint a milyen

tat belső Magyarország, s ez elszakasztott szép része között?

Eszékre, a történelem hajdan e nagyszerű pontjára, mely 17 év óta sok tekintetben mostoha árvaságra jutott, melynek azonban fényes jövőjéről helyszínén mindenki meggyőződhetik, nem fárasztom a szives olvasót; elég tudnia, hogy Verőceme-gye székvárosában a tekintélyes és nagyszámu művelt polgári osztály föltétlenül Magyarország

A magyar korona-kápolna Ó-Orsovánál. (Fénykép után rajz. *Stuhlmüller.*)

valóban.

Még egy balparti állomás: Apatin, magyarérmű s fölülmulhatlan szorgalmu német lakóival, s aztán egy negyedóra alatt rövid fél napi utazás után elértük a Dráva-torkolatát, s egyfelől búcsút intéünk a kimagasló villányi hegyeknek, másfelől kérdő tekintetet vetünk az előttünk elterülő slávoniai fensikra: vajjon a természeti határok, vagy a nyugtalan, önérdekét nem ismerő, s mégis önző politikai szellem képezik-e itt a tulajdonképi gá-

hoz ragaszkodik.

Kevésbé áll ez Vukovárról, Szerémmegye székhelyéről. Itt a szerbek csak úgy nem respec-tálják a magyar ezredéves multat, mint nem szeretik a horvátokat, kiktől pedig csak a vallás különbözősége, s a cyrill betűkkel való írás választja el, máskülönbem nemzeti eredet és nyelv ugyanaz.

Külsőleg keveset mutat Vukovár; egy — a király-folyammal paralell fekvő igen hosszú, piszkos

Szigliget vidéke a Balaton mellett. (Rajz. Greguss J. Szövege a Vegy. Közl. közt.)

poros utcából áll, melyet az itt Dunába ömlő Vuka választ ketté, jobb felén az Ó-, balján Uj-Vukovárt képezvén. Uj-Vukovárott áll a megyeháza, melynek hajdan magyar municipális tisztviselői közül még sokan laknak e környéken. Itt van továbbá gróf Elez kastélya és birtokainak igazgatósága, legnagyobbbrészt szakértő jeles magyar egyénekkel betöltve. Van itt továbbá egy német telepítvény, mely főleg vagyonság tekintetéből már is vetekedik a hazánkban mindenütt fogó szerbekkel.

Vidéke Vukovárnak kellemes, sem lapály, sem magas bércek itt nem találhatók. Félórányira a várostól egy gazdag kristályforrás van: „Dobra voda“, mely fölé — szép gondolat — kápolnát emeltek szerb testvéreink. Közélemben vendéglő is van, s így e liget, melyet „Adicá“-nak hívnak, képezi Vukovár fő kirándulási pontját.

De folytassuk az utat. A Duna Ujlaknál (Illok) nagy kanyarulatot tesz Pétervárad felé; balra még beláthatlan messze tart a bácskai síkság, jobbra pedig az Alpok keleti láncolata a „Fruska Gorá“-nak (francia hegy) széles tetői s katlanszerű völgyei tűnnek minden lépten-nyomon elő.

Ezen 12 mérföld hosszúságú hegység között vannak elszórva ama híres óhitű zárdák (szám szerint 13), melyekből a mi szerbjeink püspökei nagyrészt kiválnak. A kalugyerek különben, tekintve társas életüket, sokban hasonlítanak a mi vagyonnal bíró szerzeteseinkhez; az ismeretes syrmiai pálinka és bor leginkább az ő pincéikben található, s uradalmaik vetekednek a püspöki uradalmakkal.

Különbén maguk e zárdák — bár gyönyörű helyen — keveset mutatnak; rendszerint udvarukban rejtik a tornyokkal bővelkedő templomot. Ily zárdák közül láttam a krusedolit, hol Milos Obrenovics neje, a számüzetésben meghalt Lynbica van eltemetve; láttam a gergetegit, melynek archimandritája a ritka szép férfi: Angyelics kanonok, ifju korában magyar nevelést nyert.

Hosszu lenne leírnom, milyen volt az a búcsú, melyet épen Gergetegen (május 21.) végignéztem; hogy milyen szokás divik az asztalnál, midőn az ebéd vége felé az előlülő pap a kenyeret és bort ének és imádság között megáldja; az édes jében megfőtt s cukrocskákkal feltarkált árpát körülhordatja, s aztán a vendégeket sorba felkösönti, mire mindannyiszor felhangzik szerbül a „Soká éljen!“ kardal.

Karlovic, vagy mint itt magyarul hívják: Karlóca ódon hegyes-völgyes város, másfél mérföldre Péterváradtól, a Duna mellett. Utcáit tisztáknak

nem mondhatni, s a patriárkha residentiája és a városház is, melyben a szerb nemzeti congressusokat tartják, keveset mutatnak. Érdekes azonban ama kupolás kerek épület, a magaslat tetején, melyben Anglia és Holland közvetítése mellett 1699-ben a portával az ismeretes karlovci békét kötötték: a császár, mint magyar király, továbbá Lengyel s Oroszország és Velence. Az épületnek 5 külön bejárata van, mivel az azonkori fő-fő étiquette-kérdés — mely az elsőség competentiája körül forgott, egyik hatalmasság követének sem engedheté meg a másik után maradni; kinek-kinek külön bejáratot építettvén tehát, a tanács-terembe egyszerre léphettek be mindannyian!

Péterváradtól, mely várat a Dunán kívül leginkább messze elágazó minái védenek a fenyegető Fruska-Gora magaslatai ellen, hajónk mintegy 4 óra alatt Zimonyhoz ért. Zimony egykor gazdag kereskedelmi város, melynek azonban a gőzösök, de leginkább a pest-báziási vonal kiépülése igen sokat ártott.

Partjáról meglepőleg látni a Duna s Száva összefolyásánál Belgrád várát és városát; amannak partadók fokain számos török katona áll őrt, emennek pedig leginkább dűledező minarettjei tűnnek először is szembe. A Duna oldaláról, hol még 4—5 évvel ezelőtt, külön városrészben, gondtalanul éltek a törökök, hol azonban most már minden üresen áll, mintegy 13 ily romladozó mecsetet számoltam meg.

Érdekes tudni, hogy a porta és Szerbország között a törököknek Belgrád városából lett kiveretése után, szerződés jött létre, melyben az elhagyott városrészt fizetendő kárpótlás megállapítása mellett azon kikötés foglaltatik, hogy a mecseteket, bárha többé istentisztelet bennük nem tartatik, a szerbek le nem ronthatják. Mely intézkedés, noha bizonyára nem műtörténelmi pietásból származott, a remek építészet barátait mégis hálára kötelezheti. *)

Pancsovát, e virágzó végvidéki várost érinthetők még, hol szerbek és németek vetélkednek egymással szorgalomban, s hol, bár nem nagy számban, de azért található tiszta magyarok is.

Általában tapasztaltam, hogy az egész sz. István koronája területén, úgy a mint van, még a végpontokon is, schol sem hiányzik az összekötő, fenntartó magyar elem, s hogy a hol számunk szemben a többi nemzetiségekével elenyészni látszik,

*) Az orientális jellegéből csak most kibontakozni kezdő szerb fővárosról azonban bővebben máskor. R. K.

ott más körülmény: intelligentia, birtok vagy rokonszenv szerez nevünknek becsületet.

De siessünk tovább, int a szép táj, mely Báziásnál veszi kezdetét. A Duna-völgye mindinkább összeszorul. Szerb oldalon a hirhedt golumbácsi vár omladékaival találkozunk először; ugyanott tűnnek szemünkbe a Duna közepén az első kiálló szirtek, s noha a Vaskapu ide még 5 órányira esik, az akadályok végkép sehol meg nem szűnnek többé.

Szikla és örvény váltja fel egymást, s a felette szűkre szorított mély Duna több helyen rettenetes erővel ragad. Hajósaink ügyes eljárása azonban minden bajtól megment, s mi teljes nyugalommal merülhetünk a remek táj szemlélésébe.

Egy Hugo Viktor avagy Jókai varázstolla kelene azonban ahhoz, hogy e tájt csak megközelítőleg is ecseteljük; én csupán utitársam nyilatkozatára szorítkozom tehát, a ki bár két világrészt bejárt, szebbet, megragadóbbat, mint mondá, a Duna-parthienál sehol sem látott. Három órán keresztül csupán egyet, a Duna vizét, s minden oldalról bezárt, zöldellő, sokszor puszta szirt-falakat láttunk, melyek — az itt uralgó örökös esendben hajóink kerekeinek csapásait élénken vizsgálják.

A víz tükre felett, a szikla alatt, jobbról és balról is kocsu-ut vezet; a szerbiai már porladó, sokhelyt járhatatlan; nem esuda: merész építettöje, a „legjobb“ caesar, Traján is tizenhatalcadfél század óta porlad már; — emez, a magyar parton, Széchenyi nagy szellemének teremtménye, főleg télben, avagy sekély viz alkalmával megbesülhetetlen.

Traján táblájáról, mely a Duna feletti sziklában Ogradina bánáti faluval szemben, Ó-Orsovától kis órányira, a szerb, hajdan moesia parton ma is, miként képünk mutatja, látható, itt röviden csak annyit, miszerint Kr. u. 103. évben lehetett, midőn azt tiszteletére emelték, mikor Dacius melléknevével még nem birt.

A hegy itt több mint 20 lábnyira mintegy természetes lépcsőt képez; két szárnyas genius tartja a táblát, s a szikla, mely fölébe hajlik, gazdagon ki van dolgozva, közepében a szárnyait kiterjesztő római sással. Maga a tábla minden oldalon delfinben végződik. Nagy betűiből már csak ennyi olvasható:

Imp. Caesar. Divi. Nervae. F. Nerva. Traianus.
Aug. Germ. Pon. Max. T. P.

(Magyarul: Caesar császár, az isteni Nerva fia, Nerva Trajánus Germanicus, legfőbb pap — — —)

A többit az itt tüzelő halászok, törökök s az idő elpusztították. Az alatta szemléhető négyszögnylásokban gerendák voltak, ezekre lévén a Traján utja rakva, hol a partok igen keskenyek valának.

Ó-Orsova, az utolsó város, mely még hozzánk tartozik, semmi feltűnőt nem mutat; lakossága német, oláh és szerb nyelven beszél, noha magyar szót is hallani itt, főleg a Duna-gőzhajó-társaság kebelében aránylag talán többet, mint Pesten. — Csinosak a város vendéglői, melyek a mehádiai fürdőidény megnyitával kelet, dél és nyugot népeiből a legtarkább vegyüléket csoportosítják itt össze. Érdekes volt néznünk egy ily alkalommal egy boszniai török basát, ki a szép szobalánynak ugyanesak udvarolt.

S mivelhogy oly közel vagyunk, el kell vezetnem a szives olvasót azon helyre is, hol a magyar koronát 1853-ban megtalálták.

Mintegy közép-távolságban Ó- és Uj-Orsova (törökvár) között, a Cserna-völgyön túl, hol a táj eléggé nyílt, az országuttól 200 lépésnyire van a a képünkön látható keleti stülű kápolna — kereszt nélkül; belől is oltár helyett csupán Magyarország nagy Asszonyának szobra áll, szemben a bejárat-tal. Figyelmünket a kápolna közepén levő körácsolat, s a mélység, melyet ez rejt, vonja magára. Lent látjuk gránittáblára kifaragva a sz. koronát és jelvényeit, ily sorok kíséretében:

„Franciscus Josephus I. Austriae Imperator Locum in quo corona cum caeteris insignibus set. Stephani interseditionis turbas rapia per IV. annos abscondita et die natali stae Mariae Patronae Hungariae 1853 detecta fuerat sacrum esse volens sacellum hoc extruxit et stae Mariae dedicavit 1856.“

Az országut szélén állomásozó jámbor határőrvideki katonák készséggel nyitják fel a kápolnát bárkinek is. Előtte most négyes jegenye-fasor áll, s ki a szelek nyelvét érti, ennek az szomorú történet beszél el itt.

Reményi Károly.

A magyar „Közép-dunai gőzhajótársaság“ Uj-Pesten épülő gőzösei.

A „*Hazánk*“ ezidei 38-ik számában volt e társulat első, „*Fiume*“ nevű gőzöse rajzban, rövid cikk kíséretében bemutatva, melyhez nem tartjuk érdektelennek az alábbi sorokat csatolni.

Október 18-án tartja ugyanis a „Közép-dunai gőzhajótársaság“ évi közgyűlését a „Köztelek“ termében, ennél fogva kedves szolgálatot vélünk tehetni, midőn az Uj-Pesten épülő hajókat, rövid leírásban megösmertetjük.

E hajók a legújabb amerikai modor szerint építvék. Hosszaságuk : 205 láb, széleségük közepén : 22 láb 5 hüvelyk, mélységük pedig : 9 láb 6 hüvelyk, angol mérték szerint. A legnagyobb csinnal és kényelemmel lesznek butorozva. A gépek 120 lóerejűek és Wolf legújabb rendszere szerint javítva, Walter, May és társától Birminghamban, s a fiumei „*Stabilimento Technico*“ által jónak talált újításokkal ellátva — készülnek. A kerékburkok, melyekre kívül a hajók nevei jönnek, 31 láb kerületűek.

Jobbra a fedélzeten van a kapitány, mindjárt mellette pedig az ügyelő (controlor), e mellett az első és második gépésznek szobácskája; erre következik a 12 láb hosszú konyha, utána a vendéglős 6 láb hosszú kabinja, e mellett a eseléség lakása, összekötve egy éléskamrával; jobbra a hajó háttérében leend a szertár és egy 4 láb hosszúságú kredenc.

A hajó elő részében van a 2-ik hely, melyen egy 60' hosszú erkélyes emelvény van. Ezen emelvény igen csinos sodort vasoszlopokon áll, melyek a hajó belsejében vannak megerősítve, felül az erkélyen 18 hüvelyk széles fapadok futnak körül; a tetőt vitorlaváson ponyva borítja, megvédendő az utasokat a nap égető heve ellen. Lent 4 külön fülke is leend alkalmazva, netán beteg vagy magánosságot kedvelő utasok számára.

Innen 33 lábnyira van — a gépezet mellett elhaladva — az első hely, mely sokkal diszesebben és kényelmesebben van felszerelve az előbbinél.

Itt van mindjárt a nagy társalgási terem, melynek disze és fénye minden várakozást felülmul. Köröskörül vörös bársonykerevetek vannak alkalmazva, a terem oldalai pedig fényezett famunkával a legdiszesebben kirakva, melyeken a két-két ablak közé eső táblákat egy-egy művészi kivitelű olajfestmény — Molnár Antal jónevű művésziünk által készítve — disziti, ábrázolva az élet vagy történetből vett jeleneteket, vagy kiesvidéki tájképeket, felváltva aranykeretű tükörökkel, melyek a hölgyeknek kedves szolgálatot teendnek. Van továbbá benne igen diszes, világosfajú hat asztal, mi a netáni kártya- vagy más társas játékoknál az unalmat elűzni, elkerülhetetlenül szükséges.

Most lássuk a felső részt.

Itt mindjárt a géptől 43 lábnyira van az alvóterem, több zárható székkal és ágygyal ellátva; innen 14 lábnyi hosszúságban van alkalmazva a hölgyek terme, ellátva 14 ágygyal, melyek közül néhány egymás fölé van helyezve.

Következik a férfiak terme, mely 20 láb hosszú, körül csinos esztergályozott lábu és lószőrvánkosokkal ellátott fapadokkal. A második helyen vannak még a hajó raktára, a fűtőhelyiség és szénkészlet, melynek 43 lábnyi tér szükséges.

Az első helyen, a fűtőhelyiség falával szomszédosan van a hölgyek terme, mely 16 ágygyal van ellátva, s ezek vasoszlopokon nyugosznak, s művészileg vannak egymás fölé helyezve; innen egy folyosó a tetőre és az urak alvó teremébe vezet, mely 44 láb hosszú és 40 ágyra van berendezve. A hajó háttérében külön lakó-fülkék vannak.

E hajók gyorsasága meghaladja minden, a Dunán eddig járt gőzhajónak sebességét.

Liptay Pál.

Amerikai levél.

— New-Orleans, 1866. szept. 2-dikán. —

(Egy magyar könyvkötő, a ki a félvilágot beutazza. — Igéret. — New-orleansi élet. — A négerék. — Utcai lázadás. — Szabad rablók. — A kolera sétái. — Hír magyar gazdaszszonyainknak.)

Tisztelt szerkesztő ur! — Olvasói előtt tán nem lesz egészen érdektelen, ha az óceán tulsó részéről egy igénytelen iparos is fölkeresi lapja hasábjait. — Én Csabán, Békésmegyében születtem s ott tanultam a könyvkötő-mesterséget, aztán Pestre rándulva fel, ott sok könyvet láttam el pongyo-

la vagy diszöltözettel Emich Gusztáv kiadó számára. Mióta Csabát elhagytam, rendesen vezettem egy kis naplót, melyben föl vannak jegyezve részben tanulságos, részben mulatságos utazásaim Szerbián, Bulgárián, Török-, Olasz- és Spanyolországán keresztül Amerikába, hol három s fél évig

katonáskodtam. Ezen utazásaim s kalandjaim leírását rövid időn szerkesztő ur kezei közé juttattam, a magyar olvasókkal való közlés végett.

Ujdonságul addig csak keveset jegyezhetek föl. New-orleansi életünk jellemzéseül mindazáltal följegyzem, hogy Dél-Amerikában napirenden van a zavar a déliek s a négerek közt, mert az elsők sehogyan sem akarnak beléegyezni, hogy a feketék, a kik azelőtt rabszolgáik voltak, most velük egy sorban legyenek, s azért nagyon munkálnak rajta, hogy a feketéknek mi joguk se legyen, s hogy választásoknál ne szavazhassanak.

A négerek városunkban július 30-dikán fellázdáltak s az nap déltájban, 12 és 2 óra közt nagy verekedés kezdődött az utcákon, úgy hogy pár pere mulva már 120 halott és súlyos sebesült hevert a kövezeten, fehér és fekete vegyest.

Másnap azonban több fekete, ki a forradalom

alatt katona volt, egyenruhába öltözött, s mint katonák világos nappal rabolni és gyilkolni kezdtek, boltokat vertek föl s egyáltalán bizonytalan volt az ember élete, ha ki akart menni az utcára.

Miként pusztít a kolera Európában? azt nem tudom; azt azonban irhatom, hogy itt egész Amerikában irtózatosan dul. New-Yorkban kezdődött, hová alkalmasint hajókon cipelték be, s onnan ismét hajókon ide jött New-Orleansba, a hol már szünni kezdett, midőn egyszerre Alamabamában, Mobilban tört ki, valamint New-Essexben is.

Magyar gazdasszonyainkat tán érdeklí annak hire, hogy a pamut-, valamint a cukor-termés itt igen jól mutatkozik, úgy hogy ezen cikkek ára már is tetemesen leszállott, a minék a pamut-spekulánsok (*krokkerek*) nem igen örvendenek. — Isten áldja meg a távol hazát!

Takács Ferenc.

Egy hét története.

— Október 6. —

(VK.) „Üss, csak hallgass meg!“ Ezt mondá egykor Salamis hőse, midőn a hellen sereg vezére pálcát emelt rá, a mért okosat és célszerűt mert neki tanácsolni.

„Sértsetek, csak okáljatok felszólalásainkon,“ — ezt mondhatja most a magyar napi sajtó a pesti városház érdemdús és érdemkeresztes főbbjeinek, midőn azok szitokkal és lealázó szavakkal illettek oly lapokat, melyek kötelességüket teljesíték akkor, midőn a járványos időben kötelessége mulasztására figyelmezteték a hatóságot.

Különben nem első eset, hogy annak, ki igazat szól, be akarják törni a fejét.

A földolog az, hogy az igazság érvényre jusson.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a sajtót soha sem sértették meg helytelenebbül, mint most, midőn az a közegesség ügyét, s a városi polgárság érdekeit védelmezte.

Az egész vihar legmulatságosabb vonása tehát az, hogy dr. Havas Ignác úr a *polgárság* nevében kért elégtételt akkor, midőn a lapok a *polgárság közjáváért* emeltek szót.

A városház falai, akármilyen vénnek volnának is, sohasem hallottak ennél képtelenebb kívánságot, pedig bizony eleget hallhattak már, a mióta fennállanak.

A sajtó, miután azt is csak gyarló emberek vezetik, kétségkívül követ el hibákat és félszégességeket, de hatalmának fölényegét épen az képezi, hogy képes azonnal helyre is hozni a hibákat, s begyó-

gyítani a sebeket, melyeket hébe-hóba üt. Ha a hatóság most is azzal felelt volna a sajtónak, hogy mit lármáztok alaptalanul? ıme nincsenek többé szemetes utcák, szemégtödrök a Dunaparton; ellenben van levesosztó intézet, külön kolera-kórház a városon kívül; fölkért polgárok ellenőrzik a rendszabályok pontos végrehajtását; a vágóhidak nem metelyezik többé a lakott utcák levegőjét, s a Rókus-kórházban nem fekszik már egy járványos beteg sem: akkor a sajtó szépen kalapot emel, elismeri az intézkedők erélyét, s örömmel hódol meg a rendnek és tisztaságnak, miután nem személyekkel, hanem ügyekkel van dolga.

De midőn oly gyűlést, melyben először látnak hozzá *erélyesebben* a rendszabályok életbeléptetéséhez, azzal nyitnak meg, hogy a főpolgármester és dr. Havas Ignác úr „összegazozzák“ a méltán felszólaló lapokat: akkor nem csoda, ha a sajtó képviselői összegyűlnek, és egy, az időszaki irodalom tekintélyéhez méltó, higgadt nyilatkozatban útastítják vissza ez ingerült kifakadásokat, s az egész eljárást a közvélemény ítéletére bízzák.

Rottenbiller Lipót úrnak becsületére válik, hogy sietett is magát igazolni, s egy nyilatkozatban kijelenteni, hogy szavai korántsem az *összes sajtóra* vonatkoznak, melyet tisztel és fontosságát elismeri; hanem csupán két német lapra, melyek alaptalan vádakkal illettek a hatóságot és az ő személyét. Kétségkívül ki fog derülni, ha vajjon e vádak valóban alaptalanok e?

A sajtó, miután nem szenvedélyesség vezeti, hanem a közügyek lelkiismeretes szolgálata: bő elégtételt fog találni abban is, ha a lakosság érdekében mindazt végrehajtják, a mit eddig sürgetett. Hogy most, a járvány harmadik hónapjában látnak derekasabban hozzá: magában is igazolja a lapok eddigi felszólalásait. De később is jobb, mint soha. Rottenbiller L. úr pedig, (ki — mint mondják — leköszönt, de a tárnokmester nem fogadja el leköszönését,) legfőbb becsvágyát lelheti abban, ha az ő régi erélyével áll ez ügy élére, s megmutatja, hogy ily válságos időkben is tud tevékeny polgármester lenni.

Ama néhány „zopfos“ öreg úrnak pedig, kik a mily mosolyogva hallgatták a sajtó elleni kifakadásokat, ép oly kedvetlenül olvasták Rottenbiller úr helyreigazító nyilatkozatát: annyit mondhatunk csupán, hogy a sajtó nem az írók bátyja, hanem az egész közönségé, s mindaz, a mit lapjaink a járvány ügyében irtak, nagyobbára különféle foglalkozású polgárok, nem pedig hirlapírók tollából eredt, s az az ellenőrzés, melyet a sajtó gyakorol, az egész lakosság közjavát képezi.

De hagyjuk el! A vihar — mint mondják — tisztítja a levegőt; vajha e mostani kellemetlen szóvihar után az utcák tisztulnának meg körülünk s a csatornák alattunk.

Cicero egykor Róma szomorú napjaiban azt írta, a vigjátékokról szólván, barátja Atticusnak: „jóltevőmnek tartanám, ki e mogorva időben jóízűen meg tudna nevetetni.“

Ezt a jótéteményt mi a mult hétfőn *Sardou* Victorientől vártuk, kinek „Agglegényeit“ adták elő, *Deák Farkas* fordítása szerint.

Oly ügyes életképezőnek, minő e híressé vált párisi színműíró, alig ajánlkozhatik hálásabb tárgy. A szó maga is már tragikómikum: agg és mégis — legény.

Azonban nem neveltünk valami jóízűen. Fölkacagtunk ugyan néha egyes élénk ötleten és mulatságos helyzeten, de egyszer csak azt vettük észre, hogy sajkánkat az érzélgés omló könnyei emelék.

Páris csakugyan a divat városa — egész a tulajásig. Változtattja nemcsak köntöseit, a hajftürtök színét és a szépség fogalmát, hanem még a színműírás törvényeit is. A „vigjáték apja“, Molière, kiment a divatból; őt már csak az idegenek nézik a *théâtre française*-ban; kiment Scribe is, a helyzetek nagymestere, ki még a drámai formára sokat adott; új iskola állt elő: az ifju *Dumas*, *Feuillet*

(„Montjoye-ban) és főkép *Sardou*. Ő a blazirtság költészetét képviseli. Neki nem kell a belső ember, a külsőségek felszínes komédiája sokkal mulatságosabb.

Mily különös eredetiség van e *színműben* is, mely többé nem vigjáték.

A hétköznapi élet prózája belépett a költészet birodalmába, s ott nagy szelet csap, mintegy új parvenu, ki álkövekkel csillog. De érzé, hogy magában nem boldogul. Összekelt tehát egy ódon világbeli „burgfreüleinnal“ — a hyperromanticismussal, hogy azt kizsákmányolja.

E különös házasságból születtek az „Agglegények.“

Egy Mortimer nevű vén roué, bele szerelmesdén egy fiatal naiv lánykába, annak ártatlansága tökéletesen megváltoztatja, s ő ki ötven évig mindig részegítő bort ivott, a legjózanabbul kezdi papolni a vizet. — Fölfedezi aztán egy még születése előtt elhagyott fiát, ki — nem ismervén — párbajra hívja őt, megalázó szavakkal sérti, s ő túri, mert nem meri magát bevallani, csak később, midőn fia összekel az ártalan leánykával, hogy családi boldogságukban — bár érdemetlenül — osztozzék.

A bűnbánat e története, melynek valóságát ha elhiszi a mai kor: akkor nem skeptikus többé, életképek egész halmazával van körülfonva, úgy hogy a keret szélesebb mint maga a kép. Üres fejű két agglegény, üres szívű férjek és félszívű feleségek — ebből áll a társaság.

Vidor ötlet, élc, szelleműs kifejezések, szépen irt jelenetek, megkapó vonások bőven vannak itt is, de oly emberek nincsenek, a kik mélyebben érdekeljenek, s oly egységes gyorsan folyó cselekvény, mely helyesen gömbölyödnék ki.

Az egész hasonlít ama tengeri puha állatokhoz, melyeknek szép sima külszínük van, csillogók a napsugárban, de nagyon veszendők, mert hiányzik náluk a csont, az izom, a velő. Néhány napra, és nem egy hosszú életre teremtvék.

Sardou rendkívül ügyes tehetsége hasonlít a régi görög bűvész mesterségéhez, melylyel egy piciny nyílason oly nagy jártassággal tudta átdobálni a lencseszemeket.

„Meg kell jutalmazni — mondá a világhódító Sándor, — adjatok neki egy köböl lencsét.“

Az elismerés ily mértékében részesítheti *Sardou* is a kritika, mely méltán haragszik a szobrászra, ki például omló köporból készítené alakjait.

V e g y e s k ö z l e m é n y e k.

— v. — (*Szigliget vidéke a Balaton mellett*) hazánk egyik leggyönyörűbb tája, s azért tán kedvesen fogadják annak rajzát mind azon olvasóink, kik akár a Balatonról, akár a vár romjairól gyönyörködtek már benne, mind azok, a kik csak köréből vagy Kisfaludy Sándornak ma is kedvelt regéiből ismerik. Az idén alkalmá volt e sorok írójának B. Füredről gőzösön kirándulnia Keszthelyre, több külföldi férfi és hölgy társaságában, a kik Tihany, a boglári előfok, Badacsony, Szigliget, szóval ezen egész vidék szemléletkor a legnagyobb elragadtatással szólottak és ezt sok tekintetben a Rajna vidéke föle emelték, melyről annyi száz meg száz szellemes és szellemtelen utazó irt már s annyi ügyes vagy ügyetlen rajzoló készített képeket, melyek világszerte ugy elterjedtek, hogy tán még hazánkban is jobban ismerik a régi Pfaltzgráfok ma már omladozó várait, mint a Kisfaludynk által ódon érzelmességgel megénekelt Tátikát, Rezit, Csobáncot, Szent-Györgyöt, vagy azt az alagutas dombot, melyen a szentmihályhegyi remete lakott. — Midőn tehát ezuttal a *Greguss János* által rajzolt szigligeti vidéket mutatjuk be közönségünknek, óhajtásunk csak az, vajha Balatonunk partjainak minden kiválóbb pontjával tehetnők ezt.

— v. — (*Khinai állambölesészet.*) „Mitől kell az államban legjobban félni?“ kérdéze egy izben Hoang-Kong császár Koang Csong nevű miniszterét. „Felséges uram,—válaszolá ez,—véleményem szerint mitől sem kell jobban félni, mint az ugynevezett „bálványokban levő patkányoktól.“ — Hoang Kong nem értette ezen metaforát s azért minisztere így magyarázta azt meg neki: „Tudod uram, hogy a védszentek tiszteletére sok helyütt bálványszobrokat állittanak fel; ezek fából készülnek, belül üresek s kívülről be vannak festve. Valami uton-módon patkány jutott belé egy ilyen bálványszoborba s aztán semmiképen sem lehetett azt onnan kituszkolni, mert tüzet nem mertek alája gyújtani, nehogy a faszobor is elégjen, de vízbe sem lehetett mártani a bálványt, mert lejött volna róla a festék. Szóval: azon tisztelet palástja alatt, melyben a bálvány részesül, a patkány is biztosságban van.“ — „S kik ezek a bálványban lakó patkányok?“ — kérdéze a fejedelem. „Ezek azon haszontalan udvari kegyencek, kik érdemetlenül lopóznak belé az uralkodók kegye és bizalmába.“

— b. — (*Az állatok életkora.*) A medve ritkán él

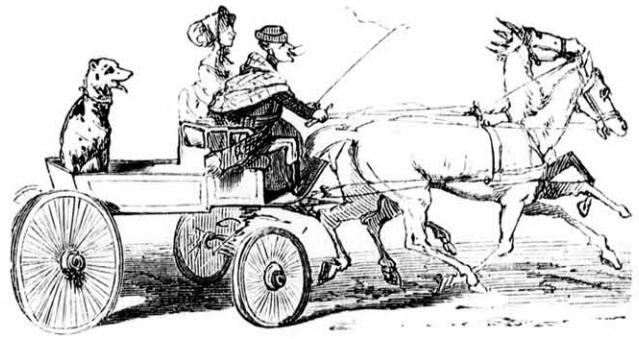
husz éven tul; a kutya élél husz évig; a farkas ugyanannyi ideig; a róka tízennégytől tizenhat évig. — Az oroszlanok hosszuéletűek, Pompejus (valószínűleg a londoni állatkert oroszlanja) hetven évet élt. A macskák életét átalán tizenöt évre teszik, az evetek s nyulak hét és nyole, és a tengeri nyulak élete hét év. Bizonyítják, hogy az elefántok négyszáz éves kort érnek el. Midőn Porust, az indus királyt, Nagy Sándor legyőzte, egy elefántot áldozta fel a napnak, mert ezen király fölött győzedelmeskedett, és azt Ajaxnak nevezé; az áldozat abból állott, hogy az állat szabadságát viszszaadta, és következő irással látta el: „Nagy Sándor, Jupiternek fia Ajaxot a napnak áldozta.“ Az elefánt (ezen irással) háromszázötven év mulva elfogatott. A sertésről tudjuk, hogy voltak már harminc évesek is köztük. A rhinoceros (orrszarvu) élél husz évig (?) Volt egy hatvankét éves ló, de ezek átalán huszonöt évet élnek. A tevék olykor száz évesek lesznek. A szarvasok hosszu életűek. A juhok ritkán lesznek idősebbek tiz évesnél. A tehenek élnek mintegy tizenöt évig. — Cuvier szerint a cápák olykor ezer évig élnek. A delphinek elérik a harminc évet. Bécsben egy sas száznégyszáz éves korában mult ki. A hollók gyakran száz évesek is. A hattyuról tudjuk, hogy háromszáz évig él. Mallertonnak van egy hattyucsontváza, mely kétszáz éves volt. A gödények hosszu életűek. Egy teknőceről tudjuk, hogy százhat évig élt.

— (*Sörfogyasztás Ausztriában.*) 1844-ben az osztrák birodalom összes serföző vállalatai 8 millió akó sört gyártották. E szám 20 év alatt szépen felnövekedett, 1864-ben már 17 millió akón felül volt a termelés. A sör után az állam 17 milliót vesz be évenként fogyasztási adóban.

— (*Magától ringó böleső.*) Adam nevű esztergályos Frankéban oly bölesőt talált föl, mely egy félóráig hintázik, a nélkül, hogy valaki által mozgattatnék. E célból Ádám egy nagyobbára fából álló óraművet, vas fogaskerékkel ellátva, szerkesztett, mely nyole, lapos órához hasonló és 12 fontos kő által hajtatik. Az órát fölhuzzák, az ingát, mely a bölesővel összeköttetésben áll, működésbe teszik, és így hozzák ezt egyforma csendes mozgásba. Ha félóra elmulik, akkor ismét felhuzzák az órát és ez munkáját megújított erővel folytatja.

HAJDAN ÉS MOST.

(Életképek szöveg nélkül. *Jankó Jánostól.*)

Előfizetési fölhívás a

„HAZÁNK S KÜLFÖLD“

című ismeretterjesztő, szépirodalmi és társaséleti

KÉPES HETILAPRA.

Minden t. olvasóinkat előfizetéseik megújítására, s arra kérnök, hogy körükben sziveskedjenek e lapot ajánlani, a mennyiben az irodalmunk s a művészeti igényeknek megfelelő, — irányára nézve meggyőződik, hogy az a régi marad, minthogy annak köszönhetjük előfizetőinknek több ezerre menő számát.

Uj előfizetőink figyelmeztetésül jelenthetjük, hogy lapunkban minden évnegyed végével ha vannak fájcsve a cikkek s így az előfizetők soraiba most belepők nem kapnak csonka példányt.

„Arnyl és Frangepán“

Ami idei jutalomképünk szétküldése pár nap mulva megkezdődik. Megkapja azt minden egész éves előfizetőnk (s 30 kr. csomagolási és bélyegilleték beküldése után), s föléves vagy negyedéves előfizetőink is, ha már előfizetéseiket egész évre kiegészítették s a 30/kr-t is beküldötték.

Tavalyi „Doboz“ című színesnyomása képünket, mely minden tisztos ház falának díszítésére szolgálhat, előfizetőink kedvezménykép 1 frt s 30 kr. csomagolási díj beküldése mellett megkaphatják.

Előfizetési föltételek:

Oktobertől december végéig negyed évre	1 „ 50 „	Oktobertől 1867. Oktoberig egész évre	6 frt — kr.
Oktobertől márc. végéig félévre	3 frt — kr.	A kép csomagolási díja	— „ 30 „

Post, szeptember 10. 1866.

Szokolay Viktor,
a „HAZÁNK S KÜLFÖLD“ szerkesztője.

Emich Gusztáv,
m. akad. nyomd., a „HAZÁNK S KÜLFÖLD“ kiadója.

Köszönetnyilvánítás.

Van szerencsénk a magas uraságoknak és a t. cz. közönségnek a több éveken át irántunk mutatott bizalmukért lekötöleztet hátaikat ezennel nyilvánítani.

Egyszermind felhasználva ez alkalmat, tisztelettel

jelentjük,

hogy a híres jánovitzki és stachenbach-i vásongyártóól az utolsó készlet megérkezett, és az csak rövid ideig

50% tóli elengedéssel kiárultatik.

Tisztelt vidéki vevőknek, kik levélbel megrendeléseikre hozzák inténi akarják, a következő árjegyzéket ajánlunk, és megemlítjük még, hogy az árakat akár készpénz beküldése, akár vasuti, gőzhajóí és postal útjának mentén hátha is elküldjük.

Jótállva a tiszta és hibátlan vászonért, és az ingek, melyek nem a legjobban illenek vászonvételnek.

30 rőfös férfingek legjobb készítményűek	1 frt. helyett csak 1 frt 50 kr.
30 rőfös férfingek közepes készítményűek	1 frt 50 kr. helyett csak 2 frt 50 kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek	2 frt. helyett csak 3 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	3 frt. — kr. helyett csak 4 frt 90 kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	4 frt 50 kr. helyett csak 5 frt 50 kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	5 frt 50 kr. helyett csak 6 frt 50 kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	6 frt 50 kr. helyett csak 7 frt 50 kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	7 frt. — kr. helyett csak 8 frt 50 kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	8 frt. — kr. helyett csak 9 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	9 frt. — kr. helyett csak 10 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	10 frt. — kr. helyett csak 11 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	11 frt. — kr. helyett csak 12 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	12 frt. — kr. helyett csak 13 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	13 frt. — kr. helyett csak 14 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	14 frt. — kr. helyett csak 15 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	15 frt. — kr. helyett csak 16 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	16 frt. — kr. helyett csak 17 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	17 frt. — kr. helyett csak 18 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	18 frt. — kr. helyett csak 19 frt. — kr.
30 rőfös férfingek legrossz készítményűek és himzésesek	19 frt. — kr. helyett csak 20 frt. — kr.

Finom vászon-férfi-gatyák	1 frt, 2 frt 50 kr., a finom rumburgi 2 frt 50 kr.
30 rőfös sötét legnyemű	7, 8, 9, 10—12 frt a legnyomabb.
Férfi nyakgallérok tucatszja	2 frt, 3 frt 50 kr., 4 frt, 5 frt 50 kr., 6 frt a legnyom.
1 (házt) szőrné-hariganya legjobb és legnyomabb nemű	4, 5, 6—8 frt (fehér és színes.)
12 da 20 vászon-szabkendő	1 frt 50 kr. 2 frt, nagyobb fejű 2 frt 50 kr., színes és fehér okornabattistkendők 2 frt 50 kr., 5, 7, 9 frt a legszébb.
12 darab törökös- vagy aasztalkendő	5, 6, 7 frt 50 kr., 8 frt a szép vászonalmas.
30 rőfös kesztonnák vászon tenáritott és dupla csőnyávason fehérítlen	7 frt 50 kr., 8 frt 50 kr., 11, 13, 15—18 frt a legszébb.
40—42 rőfös fehér vászoncsövet legnyomabb vagy 11 női ingnek	12, 13, 18, 22—24 frt a legszébb.
50 da 53 rőfös hasonlóan jó rumburgi vagy hollandai sötét; (kérj arat és 1/2 színes)	20, 25, 30, 35, 40, 50, 50 frt.
Ötös vászon törökösöknek vagy női nyári blúzóknek	rőfe 25, 30, 35, 40, 50—80 kr.

Jótállva a vidékekről s péns beküldése vagy utánvév mellett, jótállva az árakért, legjobban teljesítetnek. **Leinwandfabrik-Ausverkauf, Stadt, Freitung, im Durchgange des Bank-Bazar neben dem gräflich Harrach'schen Palais in Wien.**